

Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen
Specifieke Lerarenopleiding
VAKDIDACTIEK POLITIEKE EN SOCIALE WETENSCHAPPEN
Academiejaar 2012- 2013

Taak Vakdidactiek I: didactiek cultuur en gedrag

“Achter de gevels”

Ilja Van Autreve

Bart Broidioi
Ellen Haerens
Prof. Dr. Tony Valcke

Eef Rombaut

Vakdidactiek Politieke en Sociale Wetenschappen
UGent

DPB Bisdom Gent

Inhoud

HANDLEIDING - WANDELING DOOR BORGERHOUT	3
VOORWOORD	3
HOE ER TE GERAKEN?	4
START	5
SPEERPUNT 1 – HET ECOHUIS	6
Opdracht 1	6
SPEERPUNT 2 – HET VONDELINGENLUIK	9
Opdracht 2	10
SPEERPUNT 3 – DE ROMA	13
Opdracht 3	14
EINDE	14
KAART	15
KIJKWIJZER VOOR STUDENTEN	16
MUSEUMBEZOEK ANTWERPEN	16
1. FoMu	16
2. MUHKA	17
3. KMSKA (on tour)	19
BIBLIOGRAFIE	21

HANDLEIDING - WANDELING DOOR BORGERHOUT

VOORWOORD

In deze handleiding wordt meer informatie gegeven bij een ontworpen wandeling door Borgerhout, Antwerpen. De keuzes die gemaakt werden bij het ontwerpen van deze wandeling waren niet evident. We stellen vast dat Borgerhout komt vaak in de media als het gaat over moslimextremisme, criminaliteit, onverdraagzaamheid, armoede en ander *negative news*. Hier willen wij niet aan meedoen. Op het reilen en zeilen van de multiculturele samenleving gaan we bewust niet in. Wij willen met deze wandeling het échte Borgerhout tonen. De Antwerpse wijk heeft zoveel te bieden en het zou zonde zijn om te verdwalen in een eenzijdig discours.

Net zoals een Borgerhoutse cultuurvereniging het stelt:

“Meer dan honderd nationaliteiten wonen hier samen. De uitdaging is om alle neuzen in dezelfde richting te krijgen en een sterk samenhorigheidsgevoel te creëren.”

Laat nu het net die samenhorigheid zijn die we graag willen laten zien.

Deze wandeling is niet tot in de puntjes afgewerkt. Ze is bedoeld als werkinstrument. In de handleiding en de kijkwijzer voor de studenten werkten we drie interessante speerpunten uit die voor ons Borgerhout een interessante plek maken. Bovendien bespreken we bij elk speerpunt welke vakoverschrijdende eindtermen kunnen worden uitgewerkt/geoefend.

Onze speerpunten zijn Het EcoHuis, Het Vondelingenluik van Moeders voor Moeders en De Roma. Opgelet: Alle drie de speerpunten bezoeken en uitspitten zoals we hier hebben gedaan zou een te langdradige, te uitgebreide activiteit zijn. Wij stellen dan ook voor dat er een keuze wordt gemaakt om één (of twee) speerpunt(en) verder uit te werken met de hier voorziene informatie, eerder dan ze alle drie te willen doen.

Rondom de speerpunten, maakten we ook een wandeltocht door de wijk. Af en toe houden we halt bij een opmerkelijke plaats met een opmerkelijk verhaal. Deze verhalen zijn neergeschreven in onderstaande handleiding. Onze inspiratie haalden we bij: een erfgoedwandeling die uitging van *Het Reuzenjaar in Borgerhout*, een wandelbrochure van de stad Antwerpen en informatie van de jongerenwerking USE-IT. U vindt referenties terug in de bibliografie.

De wandeling duurt, zonder de speerpunten, zo'n uur in beslag. In combinatie met een bezoek aan een speerpunt, neemt de hele tocht een twee tot drie uur in beslag.

HOE ER TE GERAKEN?

TE VOET (totale reistijd: 15-20 minuten)

De start van deze wandeling ligt aan het Moorkensplein in Borgerhout.

De gemakkelijkste weg van station Antwerpen Centraal (dat je tevens ook passeert als je vanuit Antwerpen Centrum komt) is langs de Lange Kievietstraat.

Als je met je rug naar de zijingang van Antwerpen Centraal staat, kijk je uit op de De Keyserlei.

Ga naar rechts en volg de muren van het station (Pelikaanstraat). Sla de eerste straat links in –een brug onder de sporen. Dit is het Kievitplein/de Lange Kievitstraat, tevens ook de achterzijde van Antwerpen Centraal. Je herkent het aan de vier gekleurde NMBS pilaren. Loop de Lange Kievitstraat (lange smalle éénrichtingsstraat) helemaal uit tot je aan een splitsing komt (Provinciestraat, je ziet “Pita Chateau” aan de overkant). Sla hier links in en sla vervolgens direct de eerste straat rechts in (Milistraat). De Milistraat loop je ook helemaal uit tot die overloopt in de Oedenkovenstraat (aan de linkerkant vind je een apotheek). De Oedenkovenstraat loop je helemaal uit tot je op het Moorkensplein uitkomt. Sla links af en loop rond het districthuis. Aan de ingang start de wandeling.

TRAM (totale reistijd: 10-15 minuten)

Je kan ook de tram pakken die stopt voor het grote Radisson Blu hotel. Als je met je rug naar de hoofdingang van het Centraal Station kijkt (Koningin Astridplein), dan kijk je uit op het hotel. De tramhalte ligt vlak voor de ingang van het hotel. Zowel tram 24 (richting Deurne Silsburg) en tram 10 (richting Wijnegem) rijden frequent (om de tien minuten) en stoppen aan de halte “Drink” (tweede halte van Antwerpen Centraal). Aan de halte gekomen, stap je een stukje terug en neem je de eerste straat links (de Eliaertstraat). Deze straat komt uit op het Moorkensplein. Je kijkt direct uit op de ingang van het districthuis.

START

1. Moorkensplein

Onze wandeling start aan het districtshuis van Borgerhout, het impressionante gebouw dat zich verschuilt in de zijstraten van de Turnhoutsebaan. Zo is alles een beetje in Borgerhout: als je het wil weten moet je het zoeken. Het zal nooit naar je toe komen.

In 1889 werd het districtshuis, vroeger het gemeentehuis van Borgerhout, ingehuldigd.

Sinds 1836 was Borgerhout een aparte gemeente, voorheen was het een deel van Deurne.

Dit kwam omdat de handelaars van Borgerhout zich meer focusten op Antwerpen dan op Deurne. Zo werd Borgerhout steeds meer vervreemd van Deurne en kwam het steeds meer in de greep van de stad Antwerpen. Borgerhout werd steeds meer de speelbal van de stad Antwerpen. De stadspoorten lagen namelijk dichtbij en de stad wou zijn invloed hier altijd laten gelden. De stad Antwerpen steunde dan ook de afscheuring van Borgerhout.

Later verstrengelde Borgerhout zich steeds meer met Antwerpen. Zelfs letterlijk: Borgerhout werd in 1859 in twee gedeeld door een versterkingsmuur, een soort militaire gordel. Daardoor sloot het zo goed als helemaal aan bij Antwerpen. In 1983 fuseerde Borgerhout dan ook helemaal met Antwerpen.

Borgerhout komt van het Oudnederlandse Borgerholt.

Borger = burcht of dijk

Holt = bos

2. Turnhoutsebaan

Als je met je rug naar ingang van het districtshuis staat, dan kijk je uit op de Eliaertstraat.

Loop deze straat in tot je op de Turnhoutsebaan komt. Steek de Turnhoutsebaan over –let goed op voor het voorbijrazende verkeer, ondanks het zebrapad- en ga naar rechts. Meteen aan je linkerkant vind je de volgende halte.

SPEERPUNT 1 – HET ECOHUIS

Het EcoHuis Antwerpen (EHA) opende in 2003 zijn deuren. Het EcoHuis bestaat uit een kijkwoning, een Eco-café, een Eco-tuin en een Eco-theek. Alles staat in het kader van duurzame energie.

Het EcoHuis bestaat uit verschillende milieuvriendelijke materialen en alle energie wordt voorzien door vier soorten energiecircuits. Het EcoHuis zorgt zo voor zijn

eigen energie, zonder te betalen aan een energieleverancier. Meer nog, met een combinatie van zonnepanelen, gebruik van grondwater en windenergie, levert het zelf energie aan de energievoorzieners.

Een bezoek aan het EcoHuis kan de leerlingen doen kennis maken hoe er optimaal kan worden omgegaan met energie in een gebouw. De korte tentoonstelling “Meer doen met minder” biedt een interessante kijk op ecologisch ondernemen. Verder is het mogelijk om te kijken hoe een school zijn steentje kan bijdragen aan het milieu.

Tot slot kunnen leerlingen in de Eco-tuin kennis maken met specifieke manieren om op een optimale manier een tuin aan te leggen. Door een bodem op een specifieke manier aan te leggen, wordt het onderhouden van een tuin tot een minimum beperkt. Dit gebeurt allemaal op een ecologisch verantwoorde manier.

Opdracht 1

Laat de leerlingen zelf kijken hoe ze hun school het best zo ecologisch mogelijk kunnen maken. Maak groepen, laat ze de tentoonstelling doorlopen en zet ze samen met een van de medewerkers van het EcoHuis. Eerst noteren de leerlingen welke de grote milieu-knelpunten zijn op school. Vervolgens kijken ze met een medewerker van het EcoHuis hoe ze dit kunnen behelpen. Laat ze hun conclusies kort noteren en leg ze samen. Bij verdere uitwerking in de les kan een duidelijk plan voor de school worden gemaakt. Neem contact op met het EcoHuis voor verdere informatie.

VOETen?

Deze opdracht (of zelfs een 'vluchtig' bezoek aan het EcoHuis) past volledig binnen het bereiken van Context 4: Omgeving en duurzame ontwikkeling binnen de vastgelegde vakoverschrijdende eindtermen (vanaf september 2010).

Zowel de ontwikkeling een groot aantal sleutelcompetenties (waaronder communicatief vermogen, creativiteit, exploreren, kritisch denken, open en constructieve houding, samenwerken en zorgzaamheid hier het meest in kijker komen te staan) als samen leren systematisch en schematisch probleemoplossend denken onder begeleiding van professionals, worden hier mogelijk gemaakt.

Contactinfo EcoHuis

Telefoon: 03 217 08 11

Email: ecohuis@stad.antwerpen.be

3. Drink

Kom je uit het EcoHuis, sla je links af op de Turnhoutsebaan. Stap ongeveer vijftig meter verder en sla links af in de Drink. Stap de Drink door en sla op het eerstvolgende kruispunt af naar links (Kattenberg). Stap je de Kattenberg uit, kom je op de Laar.

Vela

www.delcampe.net

DRINK, LAAR EN SNEEUW

We hebben net door de Drink en de Kattenberg gewandeld naar de Laar. Best vreemde straatnamen. De geschiedenis achter deze straatnamen vertelt ons meteen al een groot deel over de geschiedenis van Borgerhout.

De Kattenberg heeft helemaal niets met een kat te maken, maar met andere dieren. "Katten" is een Oudnederlandse verbastering van het Engelse woord *cattle* (vee).

Vroeger was Borgerhout een boerendorp dat nog niet was volgebouwd. Hoogstwaarschijnlijk lag er op deze plak een weide, één van de velen in die tijd.

Dit verklaart ook meteen de andere vreemde straatnamen: "Drink" is de plek waar het vee moest drinken. "Laar" is Oudnederlands voor moerassig stuk grasland. Straatnamen hebben hier een belangrijke geschiedkundige functie: ze houden een historische waarde in zich.

Op de Laar vind je ook een kerk. De kerk heet Onze Lieve Vrouw Ter Sneeuw. Er zijn veel kerken in België die deze naam dragen. Een petite-histoire kan hier niet ontbreken.

De naam Onze-Lieve-Vrouw-Ter-Sneeuw komt oorspronkelijk van een verhaal over een basiliek in Rome, de Basilica Santa Maria Maggiore. Die kerk is gebouwd in de 12de eeuw

door ene Giovanni Pannini nadat hij een verschijning van de maagd Maria had gezien in een droom. Maria had hem gezegd dat hij ter ere van haar verschijning een kerk moest bouwen. Nadat hij wakker werd, zag hij dat één van de zeven heuvels van Rome bedekt was met een sneeuwlaag (wat zeer vreemd is, want het was augustus). In die sneeuwlaag zag hij het grondplan van de kerk die hij later zou bouwen: de Santa Maria Maggiore.

4. Groenstraat

Stap nu rond de kerk heen en sla links de Groenstraat in.

De rustige Groenstraat loop je door tot je aan een kruispunt komt. Dit is het kruispunt met de Helmstraat.

WINDHAAN EN HOEKWINKEL

Als je achterom kijkt, zie je op de kerk een windhaan staan. Het lijkt een klein haantje in de verte, maar eigenlijk is het een enorm ding dat ongeveer een ton weegt en ongeveer drie meter groot is. Zie deze foto.

Aan je linkerkant vind je ook een geel huis met mooie muurschilderingen.

Vroeger waren de duurste huizen in de straat de huizen op de hoek. Die huizen werden dan meestal ook ingericht als kruidenierszaken. Meestal deed men dan ook veel moeite om het huis op te vrolijken zoals hier, waar er redelijk wat werk in de schilderingen is gestoken.

5. Helmstraat

In de Groenstraat, sla de eerste straat links in. Dit is de Helmstraat.

Ongeveer 50 meter verder vind je aan de rechterkant een rood/geel huisje.

SPEERPUNT 2 – HET VONDELINGENLUIK

Aan de overkant van het rood/gele huisje, aan nummer 93 zie je het vondelingenluik van de vzw Moeders Voor Moeders.

In 2000 startte Moeders voor Moeders met dit vondelingenluik.

Het luik is bedoeld om hulpeloze moeders met een uitzichtloze situatie een oplossing te bieden voor hun pasgeborene. Omdat de officiële kanalen vaak te drempelig zijn, werkt het vondelingenluik als een *low profile* oplossing voor probleem-zwangerschappen.

De voornaamste bezorgdheid gaat naar de gezondheid van het kind.

“Elk kind recht heeft op een leven”, dat is het principe waar de organisatie het initiatief mee startte. Een moeder, die haar kindje achterlaat in het luik, kan haar beslissing tot 6 maanden na de actie herzien. De organisatie zorgt voor het kindje en na een kort verblijf in de kinderkribbe van het OCMW, kan het kind terecht in een pleeggezin dat eventueel in aanmerking komt voor adoptie.

De opstart van het luik lokte gemengde reacties uit. De meeste weerstand kwam van het Antwerpse stadsbestuur. Toenmalig burgemeester Leona Detiège Minister van Welzijn Mieke Vogels werden geruggesteund in haar standpunt door Het Kinderrechtencommissariaat en Kind en Gezin.

Moeders voor Moeders kon wel steun verwachten van onder andere Vlaams Blok-politica Alexandra Colen en pater Luc Versteylen (oprichter Agalev), twee personen met totaal verschillende achtergronden.

Na een lange onzekere periode –er werd zelfs gesproken over een onmiddellijke sluiting- bleef Moeders voor Moeders uit de media en kon ze verder blijven bestaan.

Pas na zeven jaar werd er voor het eerst een kindje in het luik gelegd. In november 2012 werd al het zevende kindje gevonden in het luik. De kindjes krijgen steeds dezelfde familienaam: De Kleine.

Opdracht 2

Breng een bezoek aan de organisatie. De meer dan 120 medewerkers zullen bereid zijn om meer informatie te verschaffen over Moeders voor Moeders en de werking van het vondelingenluik. Een korte rondleiding is hierbij zeker op zijn plaats.

Zoals eerder aangegeven is het vondelingenluik lang onderwerp geweest van discussie. Wil je dit onderwerp verder uitspitten, probeer de leerlingen dan ook in de les voor te bereiden op het bezoek. Laat ze kennis maken met de verschillende standpunten (hou rekening de veranderde tijdsgeest!). Bespreek dit eventueel samen met verwante morele vraagstukken over abortus, pleeggezinnen en adoptie,... Op de locatie zelf, voorzien van de nodige informatie en uitleg, kunnen de leerlingen een praatgroep starten. De medewerkers van Moeders voor Moeders kunnen hierbij een professionele aanvulling zijn binnen het gebeuren.

Laat ze op een gestructureerde manier een discussie voorbereiden en aangaan met de rest.

Duidt een van de leerlingen aan als moderator.

Artikels en websites die kunnen helpen bij de voorbereiding van het onderwerp zijn te vinden in de bibliografelijst. Contacteer de organisatie via onderstaande gegevens.

VOETen?

Dit onderdeel van de wandeling kan binnen een aantal contexten van de VOETen worden geplaatst. Zowel Context 5 (Politiek-juridische samenleving) als Context 6 (Socio-economische samenleving) als Context 7 (Socioculturele samenleving) worden meermaals aangeraakt.

Door de opdracht worden sleutelcompetenties zoals communicatief vermogen, empathie, kritisch denken, open en constructieve houding, samenwerken en verantwoordelijkheid ruimschoots beoefend. Ook de sleutelcompetentie mediawijsheid kan hier zijn ingang vinden.

Contactinfo Moeders voor Moeders vzw

Telefoon: 03 272 53 84

E-mail: via website

<http://www.moedersvoormoeders.be/contactform/be-nl/1/detail/item/124/>

CHOCOLADEFABRIEK

Als je buitenkomt, stap je zo'n 200 meter door. Vervolgens zie je op de hoek van de Helmstraat en de Schapenstraat een groot complex. Dit was vroeger de chocoladefabriek van Martougin, de trots van Borgerhout. Deze heeft nu plaats gemaakt voor een loftproject.

6. Groeningerplein en Borluutplein

Loop nu verder de Helmstraat door tot je aan de Van Monfortstraat komt (op de splitsing is er een krantenwinkel op de hoek). Loop de nu Van Monfortstraat uit tot je aan het Groeningerplein komt. Loop nu het pleintje over naar de Poststraat (op de hoek vind je een wassalon).

Loop je de Poststraat uit, kom je uit op het Borluutplein.

BORLUUTPLEIN

Oorspronkelijk was het Borluutplein helemaal geen plein. Voor de Tweede Wereldoorlog was dit echter gewoon een kruispunt waar enkele straten samen kwamen. Het plein had er eigenlijk nooit mogen zijn. Op het einde van de Tweede Wereldoorlog, eind december 1944 werd Antwerpen gebombardeerd door de Duitse troepen.

Antwerpen werd in september 1944 bevrijd door de geallieerde troepen, voornamelijk Britse troepen. In een poging om Antwerpen af te sluiten van de buitenwereld en zo de invoer van wapens, voedsel en andere middelen voor de bevolking en de geallieerden te blokkeren, bestookten de Duitsers de stad met hun –speciaal voor de gelegenheid ontworpen- vergeldingsbommen (de V-Bommen). Er waren twee soorten bommen: de V1-bommen en de V2-bommen. Speciaal aan de V2-bommen is dat je ze onmogelijk kon zien of zelfs horen door hun supersonische snelheid. De V2-bommen boorden zich in het aardoppervlak en explodeerden diep onder de grond. Daardoor werden ze niet zo snel opgemerkt door de bevolking en dienden ze vooral om structuren van gebouwen te vernietigen.

De V1-bommen waren van een ander kaliber. Die bommen ontploften in tegenstelling tot de V2-bommen aan de oppervlakte.

Daardoor maakten ze dan ook enorm veel slachtoffers: ze vernietigden alles binnen een bepaalde omtrek. De stuwmotor van de V1-bom maakte ook een specifiek, fluitend geluid. Als men dit geluid hoorde, dan wist men dat men dekking moest zoeken.

Hier, toen het vroeger nog een samenkomst was van kruispunten, viel zo'n V1-bom (zie foto). De bom was zo verwoestend dat het alle straathoeken heeft weggeveegd. Zo kan je zien dat de Wijnegemstraat begint met nummer 9 aan de onpare kant en nummer 4 aan de pare kant. De andere huizen zijn weggeveegd en het Borluutplein kwam in de plaats. Er vielen zo'n 113 doden bij deze aanslag.

De uiteindelijke tol voor Antwerpen was erg zwaar: bij benadering waren er 4500 doden waaronder veel burgers (ter vergelijking: de aanslagen van 9/11 telden net nog geen 3000 slachtoffers), 7000 gewonden en 50.000 vernielde woningen (dat is meer dan de helft van de woningen in die tijd).

7. Turnhoutsebaan

Vanaf hier stappen we terug naar de Turnhoutsebaan.

Op het Borluutplein neem je de eerste straat rechts (Ranststraat). Deze stap je uit tot die uitmondt in de Helmstraat. Je ziet appartementsblokken aan je rechterkant. Vervolgens sla je de tweede straat links in (Vinçottestraat). Je ziet een oranje appartement aan je linkerkant. De Vinçottestraat stap je helemaal uit tot je aan een t-splitsing komt. Je slaat links af (Kattenberg). Deze stap je helemaal uit tot je aan een kruispunt komt met een huis in alle kleuren van de regenboog rechts voor je. Je slaat de straat rechts in (Bothastraat). Deze loop je uit tot je terug aan de Turnhoutsebaan komt. Je steekt de Turnhoutsebaan over, stapt 20 meter naar rechts en vindt aan je linkerkant de Roma terug, onze eindhalte.

SPEERPUNT 3 – DE ROMA

De Roma staat vandaag centraal voor het Borgerhoutse buurtleven. Iedereen kan hier genieten van cultuur en ontspanning. De Roma is meer dan een gebouw. Ze wil iedereen de kans geven om iets te doen of iets te zien: ze wil mensen veranderen.

De Cinema Roma werd gebouwd in 1928. De naam Roma komt van de Italiaanse bouwheer, Jean-Baptiste **R**omeo die de eerste twee letters nam van zijn naam en de eerste twee letters van de naam van zijn geliefde Ludvina **M**alev. De Roma heeft dus niet echt veel te maken met de Italiaanse hoofdstad... Cinema Roma was vroeger dé grootste cinema van Antwerpen met haar 2000 zitjes. Het stond dan ook symbool voor Antwerpen als filmstad.

Later deed de zaal niet alleen dienst als cinema: ook waren er regelmatig variété-avonden en was het tijdens de jaren zeventig één van de rock-and-roll tempels van België. Lou Reed, Ry Cooder, Iggy Pop, allemaal passeerden ze de revue.

In 1982 sloeg het noodlot toe: de Roma moest sluiten. Dit belette niet dat er nog beweging was in de Turnhoutsebaan. Velen probeerden (soms clandestien) de zaal te gebruiken om de zaal op te waarden: er vonden af en toe enkele film- en theatervoorstellingen door.

In 2002 kwam eindelijk de grote omwenteling. Kunstencentrum Rataplan en enkele honderden vrijwilligers, buurtbewoners en sympatisanten namen het heft in eigen handen en bouwden de Roma opnieuw op. Op 15 mei 2003 werd, hoewel de werken nog niet volledig voltooid waren, de nieuwe Roma geopend. Sinds 2006 zijn alle werken gedaan: De Roma is weer in zijn oude glorie hersteld. Dit alles dankzij de buurt.

De Roma verzorgt graag ook zelf bezoeken waar ze haar eigen verhaal kwijt kan.

Opdracht 3

De Roma heeft met zijn rijke geschiedenis en uniek heroplevingsproject een speciaal verhaal in zich. De vele medewerkers die de Roma telt hielpen Roma heropbouwen. Zij zijn dan ook de beste bronnen voor meer informatie.

Laat de leerlingen in kleine groepen de medewerkers interviewen. Ze krijgen een aantal vragen over de Roma die ze moeten beantwoorden aan de hand van die interviews. Zo leren de leerlingen interviewen en leren ze zelf informatie te verwerken.

Later kunnen alle vragen verwerkt worden. Contacteer de Roma voor concrete afspraken.

VOETen?

De Roma biedt een enorm interessante kijk op verschillende maatschappelijke perspectieven. Hierin kunnen we alweer Contexten 5, 6 en 7 plaatsen (Politiek-juridische samenleving, Socio-economische samenleving, Socioculturele samenleving). Door in kleine groepen actief om te gaan met informatiegaring, slagen de leerlingen erin om op een zelfstandige manier kritisch om te gaan met verworven gegevens. De interview-vorm met buitenstaanders maakt de interactievorm des te boeiender. Bijhorende sleutelcompetenties die hier kunnen worden bereikt zijn communicatief vermogen, creativiteit, esthetische bekwaamheid, exploreren, flexibiliteit, initiatief, kritisch denken, open en constructieve houding en samenwerken.

Contactgegevens De Roma

Telefoon: 03 292 97 50

E-mail: info@deroma.be

EINDE

De Roma was de laatste halte van onze wandeling.

Om terug te keren, pak je best tram 10 (riching Melkmarkt)/24 (Schoonselhof) aan de Turnhoutsebaan (halte vlak voor je als je de Roma uitwandelt). Deze trams stoppen zowel aan Antwerpen Centraal, als rijden ze naar het centrum, waar de museums zich bevinden.

KAART

Legende

- Start/Einde
- Stops (EcoHuis, Het Vondelingenluik, De Roma)
- Verhaalplaats

KIJKWIJZER VOOR STUDENTEN

(zie bijlage)

MUSEUMBEZOEK ANTWERPEN

1. FoMu

Waalsekaai 47, 2000 Antwerpen

Open van 10u tot 18u

Gesloten op maandag

Telefoon: 03 242 93 00

Website: <http://www.fotomuseum.be>

Email: info@fotografie.provant.be

Kostprijs: 1 euro per leerling, per 15 leerlingen 2 gratis begeleiders

Info

Sinds het Fotomuseum (FoMu) in 2004 opende na verfrissende verbouwingen, is het een culturele parel binnen de Antwerpse binnenstad. Gelegen in het midden van de stad, aan de Waalse kaai, een grote parking/evenementenplein, is het Fotomuseum erg makkelijk te bereiken.

Elke vier maanden wordt de museumopstelling vernieuwd. Het museum wil fotografie in een brede sociale en culturele context plaatsen: niet alleen het artistieke is van belang, ook komen journalistieke en wetenschappelijke collecties aan bod, net als documentaire en modiefotografie, collecties van verenigingen, familiefoto's, prentbriefkaarten en reclamefoto's.

Dit diverse aanbod van tijdelijke tentoonstellingen wordt aangevuld met de permanente opstelling van het FoMu met zeer bekende (Henri Cartier-Bresson, Robert Adams) en minder bekende artiesten. Deze permanente opstelling is een verzameling van de rijke en internationale collectie van het FoMu. De museumbezoeker wordt door verschillende media geprikkeld: niet alleen worden foto's tentoon gesteld, ook krijgt de bezoeker de mogelijkheid om camera's, tijdschriften en fotoalbums nader te bekijken.

Verschillende centrale vragen worden hierbij beantwoord: In welke mate doet fotografie de mens anders kijken? Wat is een 'fotografische blik'? Kan je de werkelijkheid vatten met een foto? Hoe verhouden deze verschillen zich van fotograaf tot fotograaf?

De diversiteit en aantrekkingskracht van het 'beeldende' maakt van FoMu een fijn en interactief museum waar elke leerling zich individueel in zal kunnen vinden. Als we dan toch enig minpunt mogen vermelden: de kwaliteit van het bezoek hangt erg af van welke tijdelijke tentoonstelling er op dat moment loopt. Eén belangrijke tip: houd zeker het aanbod in het oog!

Bereikbaarheid

Tram 7 (richting Mortsel), Tram 12 (richting Groenplaats), Tram 24 (richting Silsburg)

Lunchmogelijkheden

In het museum zelf is er mogelijkheid om te lunchen.

Er is een gezellig museumcafé. Indien er een grote groep komt, is het aangewezen het museum hierover in te lichten.

2. MUHKA

Leuvenstraat 32, 2000 Antwerpen

Open van 11u (9u voor rondleidingen) tot 18u

Gesloten op maandag

Telefoon: 03 260 99 99

Website: <http://www.muhka.be>

Email: info@muhka.be

Kostprijs: 1 euro per leerling, per begeleidende leerkracht 4 euro

7 euro per leerling voor de kennismakingsrondleiding/themarondleidingen

9 euro per leerling voor de labo-workshop

Info

In 1987 opende het MUHKA (Museum voor Hedendaagse Kunsten Antwerpen) haar deuren. Het museum ligt in een van de bruisendste wijken van Antwerpen: Het Zuid.

Het museum is gemakkelijk te bereiken en is meteen ook een *eye-catcher* in de Antwerpse binnenstad. Daarboven is het Zuid een fijne buurt om (als het mooi weer is) rond te wandelen en te genieten op één van de vele pleinen.

Het MUHKA is eigentijds, beeldend en vernieuwend en sluit daardoor sneller aan bij de leefwereld van jongeren dan een 'gewoon' museum.

Met een verfijnde vaste collectie op de benedenverdiepingen en wisselende collectiepresentaties op de bovenste verdieping, biedt het museum een diverse kijk op de hedendaagse kunst. De vele raakpunten tussen 'het leven' en kunst zijn snel terug te vinden in het MUHKA. Onderwerpen die tevens veel raakpunten kennen met lesonderwerpen in de Humane Wetenschappen alsook invullingen zijn van vakoverschrijdende eindtermen. Ook vanuit het museum zelf wordt een zeer mooi onderwijspakket aangeboden. Zo kan er gekozen worden voor een *kennismaking met kunst*-rondleiding of een themarondleiding waar bepaalde kunstwerken centraal gaan staan. Beide rondleidingen worden aangeboden onder begeleiding van een gids.

De aangeboden themarondleidingen zijn:

- Kunst en ondernemen
- Kunst en iconografie
- Kunst en maatschappij
- Kunst en kritisch denken

Ook biedt het museum een labo-workshop aan. De labo-workshop *Mediawijsheid* biedt een ervaring aan hoe jongeren actief en al doende kennis te laten maken met hoe kunstenaars beeldend werk maken. Het doel van de workshop is het stimuleren van het communicatief vermogen en het kritisch denken van de jongeren.

Meer gedetailleerde informatie over de rondleidingen en de workshop is te vinden op de website (zie boven).

Tot slot kunnen we besluiten dat het MUHKA een zeer interessant en boeiend aanbod heeft voor een educatieve uitstap. Enkele bedenkingen moest er overwogen worden: hoewel het museum een erg boeiend aanbod heeft, moet worden gezegd dat hedendaagse kunst niet altijd het gewenste, verrassende effect kan losweken bij jongeren. Een 'los' bezoek aan het museum kan erg fijn zijn, maar het effect ervan zal van groep tot groep verschillen. Voor een 'moeilijke' groep kunnen de themarondleidingen en de workshops heel interessant zijn, maar dan loopt de kostprijs op.

Bereikbaarheid

Tram 12 (richting Groenplaats), Tram 15 (richting Linkeroever)

Lunchmogelijkheden

Er kan geluncht worden in het MUHKAFE. Bij mooi weer is er zelfs een dakterras. Indien er een grote groep komt, is het aangewezen het museum hierover in te lichten.

3. KMSKA (on tour)

Leopold de Waelplaats, 2000 Antwerpen

Open van 10u tot 17u

Gesloten op maandag

! Opgelet, verbouwingen aan de gang !

Telefoon: 03 224 95 50 (algemeen)

03 224 95 61 (educatie)

Website: <http://www.kmska.be/nl> (algemeen)

<http://www.kmska.be/nl/leren/jongeren/SecundairOnderwijs> (educatief)

E-mail: kmska@kmska.be (algemeen)

publiekswerking@kmska.be (educatie)

Kostprijs: 50 euro per groep van max. 20 leerlingen voor de museumlessen

Info

Het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) is het grootste museum voor Schone Kunsten in heel Vlaanderen. Al meer dan 120 jaar staat het imposant gebouw in 'het Zuid'. De voorgevel met de Korintische zuilen zet al meteen de toon: deze kunsttempel moet niet alleen inhoudelijk de kunst tentoonstellen, ook in de uitstraling moet een veelheid van stijlen verwerkt worden tot een indrukwekkend geheel.

Helaas sloot het KMSKA in september 2011 de deuren voor een noodzakelijke renovatie. De renovatiewerken zijn gepland afgerond te zijn in 2017. Voorlopig is het gebouw dus enkel van buitenaf te bewonderen.

Dit steekt niet weg dat het KMSKA enorm veel te bieden heeft op educatief vlak. De educatieve werking van het museum zit niet stil en heeft nooit stil gezeten. De Schone Kunsten zijn vaak een erg moeilijk onderwerp voor jongeren, en al zeker in een educatieve context. De educatieve dienst van het KMSKA biedt daarom verschillende museumlessen aan die jongeren op een actieve, boeiende manier moeten laten kennis maken met de Schone Kunsten.

Door de huidige verbouwingen is de vaste collectie van het KMSKA verspreid over andere musea of niet of gedeeltelijk beschikbaar voor het publiek. De alternatieven die het aanbiedt maken het educatief gehalte van het museum uniek. Zo biedt het KMSKA, "op maat van elke graad", museumlessen rond verschillende thema's.

Zo biedt het in 2012-2013 onder andere "MODERNEN – Rondom Permeke" aan: een tentoonstelling die de pioniers van het Vlaams expressionisme bij elkaar brengt.

Hierbij moet wel vermeld worden dat de meeste tentoonstellingen en bijhorende museumlessen vaak doorgaan op verschillende locaties. Houd dus zeker het veranderende aanbod in het oog op de website (zie boven).

Hoewel er momenteel geen vaste collectie beschikbaar is door de renovatiewerken, moeten we vermelden dat de alom geprezen educatieve werking van het KMSKA écht werkt. Ze zorgt ervoor dat er een wisselend en verrassend aanbod is die de klassieke kunsten op een creatieve manier aanbrengt bij jongeren. Dit gecombineerd met een aantrekkelijk prijskaartje voor begeleide bezoeken (minimum 2,5 euro per leerling), maakt het educatief aanbod van het KMSKA zeker het vermelden waard.

Bereikbaarheid

Afhankelijk van waar de tentoonstellingen doorgaan.

Meestal gaan de tentoonstellingen door in Antwerpen zelf, op wandelafstand van het centrum.

In andere gevallen gaan de tentoonstellingen door in andere steden.

Lunchmogelijkheden

Afhankelijk van waar de tentoonstellingen doorgaan.

In de musea waar het huidige aanbod doorgaat is er ruimte om te lunchen.

BIBLIOGRAFIE

De wandeling: algemeen

District Borgerhout. (2012). *De Reuzenkrant*. Antwerpen.

District Borgerhout. (2009). *Wandelzoektocht District Borgerhout*. Antwerpen.

n.d. (2012). *Krugerplein en peperbus*. Geraadpleegd op 31 november 2012 op het

World Wide Web: <http://krugerpleinpeperbus.blogspot.be/>

TOURIST INFO FOR YOUNG PEOPLE vzw. (2011). *Antwerp*. Brussel.

Vandeputte, O. (1995). *Gids voor Vlaanderen: toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*. Tielt: Lannoo.

Van Isacker, K. (1986). *Antwerpen: twaalf eeuwen geschiedenis en cultuur*.

Antwerpen: Mercatorfonds.

Afbeeldingen en foto's

De archiefbeelden en foto's komen van de blog Krugerplein en peperbus:

<http://krugerpleinpeperbus.blogspot.be/>

Het EcoHuis

Ecohuis Antwerpen. (2012). EHA. Geraadpleegd op 5 december op het World Wide Web:

<http://eha.be/>

Heirman, F. (2003, 1 april). EHA! krikt Borgerhout op. *Gazet Van Antwerpen*.

Lvba. (2003, 5 april). Ecohuis opent de deuren. *De Standaard*.

Het vondelingenluik en Moeders voor Moeders

Hendrickx, P. (2000, 26 september). Moeders voor Moeders start met lade voor vondelingen.

Gazet Van Antwerpen.

Hendrickx, P. (2000, 30 september). 'Wie het luik wil bekijken, moet eerst mee langs al de rest'.

Gazet Van Antwerpen.

Hendrickx, P. (2000, 21 oktober). CNN team op bezoek bij Moeders voor Moeders.

Gazet Van Antwerpen.

Hendrickx, P. (2000, 9 november). Moeders voor Moeders praat met stadsbestuur over sluiting.

Gazet Van Antwerpen.

Hendrickx, P. (2001, 10 oktober). Moeders voor Moeders rekt op steun politici voor babyluik.
Gazet Van Antwerpen.

Ishaque, S. (2000, 12 juni). Een pater gaat vreemd. *Knack.*

Matthyssen, K. (2004, 24 december). 'Ik ben aan't bevallen maar het is ongewenst'.
Gazet Van Antwerpen.

n.d. (2007, 20 november). Na 7 jaar eerste baby in vondelingenschuif. *Gazet Van Antwerpen.*

Robberechts, F. (2000, 27 september). Babyluikje is noodklep voor tienermoeders. *De Morgen.*

Robberechts, F. (2000, 27 september). 'Vondelingenluik brengt ons terug naar de
Middeleeuwen'. *De Morgen.*

Robberechts, F. (2000, 28 september). Kind en Gezin dient klacht in tegen vondelingenluik.
De Morgen.

Verbeke, T. (2012, 1 augustus). Kind van de schuif. *Knack.*

Volgende websites bevatten nuttige informatie

n.d. (2009). *Vondelingenluik*. Geraadpleegd op 5 december 2012 op het World Wide Web:
<http://www.vondelingenluik.be/>

n.d. (2012). *Vondelingenluik*. Geraadpleegd op 5 december 2012 op het World Wide Web:
<http://www.nidaa.nl/vondelingenluik.html>

De Roma

De Roma. (2012). *De Roma: een uniek verhaal*. Geraadpleegd op 25 november 2012 op het
World Wide Web: <http://www.deroma.be/index.cfm?PageID=20129>

n.b. (1998, 6 november). Cinema Roma Monument. *De Standaard.*

Schoetens, M. (2006, 13 maart). Borgerhoutse bioskoop opent opnieuw de deuren met films en
concerten. *De Morgen.*

S.T. (2005, 9 maart). Het is Roma-tijd. *Knack.*